IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 21 Issue 2 May 2026

XALQARO SIYOSIY KOMMUNIKATSIYADA IMIJMEYKERLIK TEXNOLOGIYALARI

Namozova Zarina

O'ZMU IFF Siyosatshunoslik 3-kurs talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada xalqaro imijmeykerlik faoliyatining nazariy asoslari, zamonaviy xalqaro munosabatlar tizimidagi o'rni hamda davlatlar imijini shakllantirishning asosiy tamoyillari tahlil qilingan. Shuningdek, ommaviy axborot vositalari, internet texnologiyalari va raqamli diplomatiyaning xalqaro imijni yaratishdagi ahamiyati yoritilgan. Maqolada globallashuv sharoitida axborot va mafkura jarayonlarining davlatlarning xalqaro maydondagi nufuziga ta'siri, siyosiy PR texnologiyalarining o'rni hamda zamonaviy kommunikatsiya vositalarining imkoniyatlari ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: xalqaro imijmeykerlik, siyosiy PR, xalqaro imij, ommaviy axborot vositalari, internet texnologiyalari, raqamli diplomatiya, siyosiy kommunikatsiya, globallashuv, media, axborot siyosati, jamoatchilik fikri, kommunikatsion texnologiyalar.

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda xalqaro munosabatlar tizimida davlatlar, siyosiy liderlar va xalqaro tashkilotlarning ijobiy imijini shakllantirish masalasi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy xalqaro siyosatda davlatning iqtisodiy yoki harbiy salohiyati bilan bir qatorda uning xalqaro maydondagi nufuzi, siyosiy obro'si va ijobiy imiji ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Shu sababli xalqaro imijmeykerlik faoliyati bugungi kunda xalqaro siyosatning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Xalqaro imijmeykerlik davlatlar, siyosiy liderlar va xalqaro tashkilotlarning jamoatchilik ongida ijobiy obrazini yaratish va mustahkamlashga qaratilgan siyosiy-kommunikatsion faoliyat hisoblanadi. Zamonaviy dunyoda xalqaro imij davlatning xalqaro maydondagi siyosiy ta'siri, iqtisodiy hamkorligi va diplomatik aloqalarini rivojlantirishda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, internet, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlarning rivojlanishi xalqaro imijmeykerlik faoliyatining ahamiyatini yanada oshirdi. Bugungi kunda davlatlar o'z milliy manfaatlarini xalqaro maydonda himoya qilishda PR texnologiyalari, siyosiy kommunikatsiya va ommaviy axborot vositalaridan keng foydalanmoqda. Chunki zamonaviy xalqaro siyosatda axborot va kommunikatsiya texnologiyalari muhim strategik vositalardan biriga aylangan. Xalqaro imijni shakllantirish orqali davlatlar nafaqat o'zining siyosiy nufuzini oshiradi, balki investitsiyalarni jalb qilish, turizmni rivojlantirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish imkoniyatiga ham ega bo'ladi. O'zbekiston Respublikasida ham so'nggi yillarda xalqaro maydondagi ijobiy imijni shakllantirish masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan demokratik islohotlar, inson huquqlarini ta'minlash, ochiqlik va shaffoflik siyosati O'zbekistonning xalqaro nufuzini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tomonidan olib borilayotgan ochiq va pragmatik tashqi siyosat natijasida O'zbekistonning xalqaro maydondagi obro'si sezilarli darajada oshdi. Prezident Shavkat Mirziyoyev "Yangi O'zbekiston strategiyasi" asarida "Bugungi murakkab davrda davlatning xalqaro maydondagi obro'si va ijobiy imiji uning taraqqiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatadi" deb ta'kidlagan.[1] Ushbu fikr xalqaro imijmeykerlik faoliyatining bugungi davrdagi ahamiyatini yaqqol ifodalaydi. Shuningdek, Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ham mamlakatning xalqaro nufuzini oshirish va milliy manfaatlarni himoya qilish masalalariga

[1] Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent: O'zbekiston, 2021. 286–288-betlar.

alohida e’tibor qaratgan. Jumladan, “O‘zbekiston XXI asr bo‘sag‘asida” asarida “Dunyo hamjamiyatida munosib o‘rin egallash uchun davlat o‘zining mustaqil siyosiy imijiga ega bo‘lishi kerak” deb qayd etilgan.[2] Professor A. Saidovning fikricha, “zamonaviy axborot texnologiyalari xalqaro munosabatlarda davlatlarning ta’sir doirasini kengaytiruvchi muhim omildir”.[3]Darhaqiqat, bugungi axborotlashgan jamiyatda kim axborot maydonida faol bo‘lsa, xalqaro maydonda ham shuncha ta’sirga ega bo‘ladi. Xalqaro imijmeykerlik faoliyati davlatning milliy manfaatlarini himoya qilish bilan ham uzviy bog‘liqdir. Chunki xalqaro maydonda salbiy imijning shakllanishi davlatning siyosiy va iqtisodiy manfaatlariga zarar yetkazishi mumkin. Shu sababli davlatlar o‘z xalqaro imijini himoya qilish va mustahkamlashga alohida e’tibor qaratmoqda. Xulosa qilib aytganda, xalqaro imijmeykerlik bugungi globallashuv davrida xalqaro siyosatning muhim yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Zamonaviy PR texnologiyalari, ommaviy kommunikatsiya vositalari va diplomatik faoliyat orqali davlatlar o‘z xalqaro nufuzini oshirishga intilmoqda. Xalqaro imijmeykerlik faoliyatining samarali tashkil etilishi davlatning xalqaro maydondagi siyosiy obro‘si, iqtisodiy taraqqiyoti va xalqaro hamkorlik aloqalarining rivojlanishiga xizmat qiladi. Amerikalik siyosatshunos Joseph Nye “yumshoq kuch” konsepsiyasida davlatlarning xalqaro maydondagi ta’siri nafaqat harbiy yoki iqtisodiy salohiyat bilan, balki ularning xalqaro imiji va madaniy jozibadorligi bilan ham bog‘liq ekanini ta’kidlaydi.[4] Bu esa xalqaro siyosiy kommunikatsiyada imijmeykerlikning naqadar muhim ekanini ko‘rsatadi. Bugungi kunda ko‘plab davlatlar xalqaro maydonda ijobiy imij yaratishga katta mablag‘ va resurs sarflamoqda. Masalan, AQSh o‘zining demokratik qadriyatlari va madaniy ta’siri orqali xalqaro maydondagi nufuzini mustahkamlab kelmoqda. Janubiy Koreya esa “Korean Wave” strategiyasi orqali milliy madaniyat va san’at vositasida xalqaro imijini kuchaytirmoqda. Xitoy esa “Bir makon – bir yo‘l” tashabbusi orqali iqtisodiy va siyosiy ta’sirini oshirish bilan birga xalqaro nufuzini mustahkamlashga intilmoqda. Xalqaro siyosiy kommunikatsiyada ommaviy axborot vositalari ham muhim rol o‘ynaydi. Televideniye, radio, internet nashrlari va ijtimoiy tarmoqlar orqali davlatlar o‘zining siyosiy pozitsiyasini jahon jamoatchiligiga yetkazadi. Ayniqsa, xalqaro yangiliklar agentliklari va transmilliy media kompaniyalar xalqaro siyosiy fikr shakllanishiga katta ta’sir ko‘rsatmoqda. Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch” asarida “Bugungi dunyoda mafkuraviy poligonlar yadro poligonlaridan ham kuchliroq” ekanini ta’kidlagan.[5] Ushbu fikr zamonaviy axborot maydonida siyosiy kommunikatsiyaning naqadar muhim ekanini ko‘rsatadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev “Yangi O‘zbekiston strategiyasi” asarida “Mamlakatimizning xalqaro nufuzini oshirish va jahon hamjamiyatidagi obro‘sini mustahkamlash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir” deb qayd etadi.[6] Shuningdek, xalqaro siyosiy kommunikatsiyada diplomatiyaning ham o‘rni katta. Diplomatik uchrashuvlar, xalqaro konferensiyalar va siyosiy forumlar davlatlarning xalqaro maydondagi imijini shakllantirishga xizmat qiladi.Xalqaro imijmeykerlik faoliyatida strategik rejalashtirish tamoyili ham muhim o‘rin egallaydi. Har qanday xalqaro imij oldindan ishlab chiqilgan siyosiy va kommunikatsion strategiyaga asoslanishi kerak. Strategik rejalashtirish orqali davlat xalqaro

[2] Karimov I.A. O‘zbekiston XXI asr bo‘sag‘asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. Toshkent: O‘zbekiston, 1997. 315–317-betlar.

[3] Saidov A. Davlat va huquq nazariyasi. Toshkent: TDYU, 2020. 176–178-betlar.

[4] Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: Public Affairs, 2004. 15–18-pages.

[5] Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma’naviyat, 2008. 113–115-betlar.

[6] Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. Toshkent: O‘zbekiston, 2021. 298–301-betlar.

maydondagi asosiy maqsadlarini belgilab oladi va shu maqsadlarga erishish uchun zarur vositalardan foydalanadi.

XULOSA

Mazkur maqolada xalqaro imijmeykerlik faoliyati, uning nazariy asoslari, zamonaviy siyosiy kommunikatsiyadagi o‘rni hamda ommaviy axborot vositalari va internet texnologiyalarining ushbu jarayondagi ahamiyati har tomonlama tahlil qilindi. O‘rganilgan masalalar shuni ko‘rsatadiki, bugungi globallashuv davrida davlatlarning xalqaro maydondagi nufuzi faqatgina ularning iqtisodiy yoki harbiy qudrati bilan emas, balki axborot maydonidagi faoliyati va shakllantirilgan imiji bilan ham belgilanmoqda. Xalqaro imijmeykerlik zamonaviy siyosiy jarayonlarning ajralmas qismiga aylanib, davlatlarning tashqi siyosatida strategik ahamiyat kasb etmoqda. Endilikda har qanday davlat o‘zining xalqaro imijini shakllantirish va uni mustahkamlash uchun tizimli va uzoq muddatli PR strategiyalarni ishlab chiqishga majbur bo‘lmoqda. Chunki global axborot maydonida biror davlat haqida shakllangan ijobiy yoki salbiy fikr uning iqtisodiy investitsion jozibadorligiga, diplomatik aloqalariga va xalqaro hamkorlik imkoniyatlariga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Tahlillar natijasida shunday xulosaga kelindiki, xalqaro imijni shakllantirish jarayoni bir nechta muhim omillarga tayanadi. Ular orasida haqqoniy axborot siyosati, ochiqlik va shaffoflik, milliy qadriyatlarga tayangan kommunikatsiya, zamonaviy PR texnologiyalaridan foydalanish, shuningdek, raqamli media va internet platformalarida faol ishtirok etish asosiy o‘rin tutadi. Ushbu omillar uyg‘unligi davlatning xalqaro maydondagi barqaror va ijobiy imijini shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, siyosiy liderlarning xalqaro imiji ham davlat imijining ajralmas qismi ekanligi aniqlandi. Chunki davlat rahbarining nutqi, tashqi siyosiy qarashlari, diplomatik faoliyati va xalqaro uchrashuvlardagi ishtiroki butun mamlakatning siyosiy obraziga bevosita ta’sir qiladi. Shu sababli zamonaviy siyosatda lider imijini shakllantirish PR texnologiyalari orqali maxsus rejalashtiriladi va boshqariladi. Tadqiqot davomida ommaviy axborot vositalarining xalqaro imijni shakllantirishdagi o‘rni ham alohida ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Televideniye, radio, gazeta va ayniqsa internet nashrlari hamda ijtimoiy tarmoqlar bugungi kunda global jamoatchilik fikrini shakllantiruvchi eng kuchli vositalarga aylangan. Axborotning tezkor tarqalishi va global auditoriyaga bir zumda yetib borishi davlatlar uchun yangi imkoniyatlar bilan birga yangi xavflarni ham yuzaga keltirmoqda. Internet texnologiyalarining rivojlanishi esa xalqaro imijmeykerlikni butunlay yangi bosqichga olib chiqdi. Raqamli diplomatiya, onlayn PR kampaniyalar, media monitoring tizimlari va sun’iy intellekt asosidagi tahlillar davlatlarning axborot siyosatini yanada samarali tashkil etish imkonini bermoqda. Bu esa kelajakda axborot maydoni xalqaro siyosatning eng muhim raqobat maydoniga aylanishini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, xalqaro imij shakllanishida mafkuraviy jarayonlarning o‘rni ham katta ekanligi qayd etildi. Axborot oqimlari nafaqat axborot yetkazadi, balki jamoatchilik ongiga ta’sir ko‘rsatadi, siyosiy qarashlarni shakllantiradi va xalqaro munosabatlarga bevosita ta’sir qiladi. Shu sababli davlatlar axborot xavfsizligi va mafkuraviy barqarorlik masalasiga alohida e’tibor qaratmoqda. Umumiy xulosa sifatida shuni aytish mumkinki, xalqaro imijmeykerlik zamonaviy xalqaro munosabatlarning eng muhim va strategik yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Davlatlarning global maydondagi muvaffaqiyati ularning qanday imijga ega ekanligi, axborot siyosatini qay darajada to‘g‘ri yuritishi va zamonaviy kommunikatsion texnologiyalardan qanchalik samarali foydalanishiga bevosita bog‘liqdir. Kelajakda esa raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektning yanada rivojlanishi ushbu sohaning ahamiyatini yanada oshirishi shubhasizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021. – 464 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2018. – 592 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017. – 56 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017. – 48 b.
5. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008. – 176 b.
6. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2023. – 80 b.
7. O‘zbekiston Respublikasining “Ommaviy axborot vositalari to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2007.
8. O‘zbekiston Respublikasining “Axborotlashtirish to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2003.
9. Saidov A. Davlat va huquq nazariyasi. – Toshkent: TDYU, 2020. – 340 b.
10. Nazarov Q. Siyosatshunoslik asoslari. – Toshkent: Sharq, 2018. – 384 b.
11. Qosimov S. Siyosiy PR texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2021. – 276 b.
12. Rasulov A. Zamonaviy siyosiy kommunikatsiyalar. – Toshkent: Akademnashr, 2022. - 288b.
13. Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. – New York: Public Affairs, 2004. – 191 p.
14. Castells M. The Rise of the Network Society. – Oxford: Blackwell Publishers, 2010. – 597 p.
15. McNair B. An Introduction to Political Communication. – London: Routledge, 2017. – 312 p.
16. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti: https://president.uz
17. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi rasmiy sayti: https://parliament.gov.uz
18. O‘zbekiston Respublikasi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi sayti: https://aoka.uz
19. United Nations rasmiy sayti: https://www.un.org
20. World Economic Forum rasmiy sayti: https://www.weforum.org
21. Statista xalqaro statistik portali: https://www.statista.com
22. BBC xalqaro axborot portali: https://www.bbc.com
23. Reuters xalqaro axborot agentligi: https://www.reuters.com